

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikáličích **Ludevít Fleischera** v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr.
celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr.
celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně
1 tol., 8 nov. gr., celoročně
2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

Skromný návrh k reorganisaci Pražské varhanické školy.

Podává Em. A. Meliš.

Volnější ruch politický v nejnovějším čase měl zajisté na školství a na tak mnohé veřejné i soukromé ústavy a spolky nemalý vplyv. To vidíme hlavně u reálních škol, při zřizování vyšších dívčích škol zpěvackých, tělocvičných jednot atd.; avšak duch času nedotkl se svými perutěmi ještě tak mnohých, důležitých ústavů, jmenovitě ústavů hudebních v Praze, jako na př. varhanické školy a konservatoria. Až dosud panuje v těchto ústavech zastaralý system, jenž se na prsto pro naše doby nehodí.

Když jednota k zvelebení kostelní hudby r. 1830. varhanickou školu zřídila, měla na zřeteli, aby se v ní, jelikož tehdy varhanictví v Čechách silně klesati počalo, v krátkém čase řádných varhaníků vzdělalo, kteří by pak vkus pro správnou varhanní hru v Praze i na venkově povznesli. A vskutku dosáhla poněkud varhanická škola účelu toho; neboť z ní vyšli mnozí dokonalí a dobří varhaníci, kteří s prospěchem na tomto poli účinkovali.

Avšak co před lety žáku varhanické školy stačilo, to mu v nynějších časech naprosto nestačí. Od varhaníka požaduje se nyní, aby za nepřítomnosti neb nemoce ředitele kůru dovedl zpěvu učiti, mši s orchestrem nastudovati a ji slušně provozovati. A kde se měl tomu absolvovaný žák varhanické školy naučiti? Vždyť se ve varhanické škole instrumentací, čtení partitur, hudební literatury kostelní, pedagogickému návodu zpěvu atd. neučí? Všech těchto hudebních vědomostí musel si až dosud každý absolvovaný žák soukromými studii neb dlouholetou praxí dobytí. A přede leží na bílé dni, že by se každý žák alespoň základům k těmto vědomostem ve varhanické škole naučiti měl.

Ročně vychází z ústavu varhanického neméně 16 absolvovaných žáků a z těchto obdrží sotva 6 nějaké varhanické místo. Co počíná těch deset ostatních žáků?

Buď žijí soukromě čekajíc někdy mnoho let na nějaké místo varhanické, buď se vyučováním žáků na piano zaměst-

návají a živoří; neboť při nynějším zřízení varhanické školy nabydou takového všestranného hudebního vzdělání, by v nedostatku varhanických míst se kapelníky divadelními, soukromými, vojenskými neb řediteli kůru atd. státi mohli.

Z toho patrno, že varhanická škola, chce-li dosíci většího účastenství a má-li se všem těmto uvedeným nedůstatkům odpomoci, důkladně zreorganisována a tak zřízena býti musí, aby žák v ní všestranného poněkud hudebního vzdělání nabýti mohl.

K tomu cíli směřuje náš stručný vyučovací plán, který by tu a tam bedlivým zkoušením značně opraven a doplněn býti mohl. Návrh k plánu tomuto je tento:

1. Varhanická škola zálezej ze tří ročníků, jež každý řádný žák absolvovati má.
2. V prvním ročníku nechť se vyučuje základům harmonie — varhanám; pro mimořádné žáky též pianu — houslím a zpěvu.
3. V druhém ročníku: harmonie, kontrapunktu, fuze atd., — všeobecnému dějepisu hudby — pedagogickému návrhu ku zpěvu.
4. V třetím ročníku: instrumentací — nauce o formách, čtení partitur, literatury hudební, jmenovitě církevní.
5. Žáci buďtež *a)* řádní, *b)* mimořádní.
6. Za řádní žáci nechť se považují ti, kteří se varhanní hře a k ní se vztahujícím theoretickým vědomostem věnují. Tito neplatí školné.
7. Mimořádnými žáky slujež ti, kteří se jen jednotlivým předmětům na varhanické škole učiti chtějí. Tito platí školné.

Reorganisace tato vyžadovala by ovšem nových učitelských sil; avšak za to by získala varhanická škola značný počet mimořádných žáků, jichžto školné by na výlohy pro mnohé učitelské platy vystačilo.

To jest náš skromý návrh a máme za to, že by slavné ředitelstvo nápodobným zreorganisováním ústav tento na znamenitou výši pozvedlo a ku prospěchu hudby značně přispělo.

Jan Stefani.

Úryvky ze života českého hudebníka od W. Karasavského.

Raděno Stefanimu, aby zkusil, zda-li hrabě Kinski, u něž dříve místo kapelníka zastával a velikých zásluh si vydobyl, u císaře prosbu jeho nevymůže. Nezbyvalo jiného prostředku, než na tento způsob změnití výrok mocnářův. Kinski spříhuzněn se Stanislavem Augustem přislíbili pomoc Stefanimu. Neuplynulo ani několik dnův a císař Josef II. na snažnou prosbu hraběnky postal ve veliké nejistotě se nalézajícímu Stefanimu a jeho osmi soudruhům dovolení k odejetí do Polska.

Jakmile obdrželi domovské listy, okamžitě odebrali se přes Karpaty do království polského.

Cesta přes Karpaty v měsíci lednu způsobila cestujícím umělcům tisíce nehod a nepříjemností, leč horší nad všeliké mrazy, sněhové závěje a jiné svízele v tomto ročním počasí na horách byly otrhané, hladové, loupeživé, drzé a za loupeže netrestané tlupy cikánské.

Nejednou podstoupili s nimi krvavé srážky, a litovali, že kraj tak pokojný s mírumilovným obyvatelstvem proměnil se v kraj divoký, v němž tlupy zlosynů přepadají tiše jedoucí cestovníky. Konečně ujdouce všemu nebezpečství, přibyli naši umělci šťastně do Krakova.

IV.

Umdlění dlouhou a trapnou jízdou chtěli se zotaviti v Krakově. Nemálo se podivili, když od obyvatelstva toho slavného a starého města laskavě, pohostinsky, takřka s otevřenou náručí přijati byli. Pohostinnost jest bez odporu krásná ctnost, zvláště ale u lidu slovanského značí přímou, poctivou povahu lidu, jež nezkažena vplyvem jiným, soběctějším ještě na dál pravou chloubou a okrasou jeho zůstane. — Stefani jsa rodem Čech, lehce porozuměl řeči polské a posléze i bez velikých překážek rozmlouvatí mohl s měšťany i lidmi v okolních vsích města Krakova žijícími. Stefani skoumal bedlivě obyčeje a mravy venkovanů, zvláště ale pilně studoval přirozenost a povahu jejich písní, jež na příštího tvůrce „Krakowiaków i Górali“ nevýslovný dojem činily.

Po několik dní pobytu v dávném sídle Piastův chodil často Stefani za město do krčem neb vesských chatrčí, kde hudba hrávala. Nejednou byl přítomen některému veselému obřadu od lidu s láskou pěstovanému a tu povždy zajímal jej jadrný a přiměřený rytmus Krakowiaka, rozechvěla jej tklivá a vhodná píseň svatební, čilá melodie v podobném případě často užívaného marše. Jako onen květ, jenž roztáčí listky svoje, aby do této sítě polapil mušku uvnitř kališka sedící, tak i sbíral Stefani prosté, pěkné melodie polského lidu, by je časem k užítku duševnímu obrátiti mohl. Některé původnější a více charakteristické melodie, které ve vřkolu Krakova neb na další cestě uslyšel; poznamenal si notami a tak ožívoval a občerstvoval svou uměleckou duši v čistém zřídle — v melodiích svých pobratrymů! Takto zaměstnán přibyl 2. února r. 1771 do Varšavy.

V.

Při vchodu do Varšavy podivil se Stefani nemálo ruchu a živosti sídelního města. Nádherné povozy s bohatými spřeženími míhající se před jeho udiveným okem, letěli hbitě v rozličné strany. V tomto roce, památným v dějinách národa polského únosem krále z Varšavy hrstkou konfederativních, byla velmi příjemná zima, a v den, kdy Stefani přijel, okazoval teploměr 14 stupňů tepla. Toileta jedoucích dám byla neslýchaně vznešená a příčina tohoto přepychu v obleku byla, jak se brzo dozvěděl, že se chtěli zúčastniti na slavných službách božích v chrámě Sv. Kříže, kam i sám král jezdíval.

Stefani neustále prohlížel pěkné síně, četných chrámů, starožitné paláce boháčů, kteří se dle zvláštního francouzského kroje světlé barvy poznati mohli a dle čehož na zámožnost měšťanův souditi se dalo; dále obdivoval čilost lidu varšavského, která až do nynějšího času činí ono město cizozemcům zajímavým a příjemným.

Teprv nyní tomu porozuměl, jak mnoho nevědomosti přehnanosti a nezkušenosti spočívalo ve všem, co mu o kraji a o jeho sídelním městě vypravováno bylo.

V poledne toho samého dne kdy přijel, obdržel Stefani vyzvání, aby se odebral do zámku. Přijda tam byl okamžitě doprovázen jedním komorníkem do komnat královských.

V jednom z vedlejších pokojů uzřel nějakého pána u stolku seděti, na němž mnoho knížek a karet rozházeno bylo. Neznámý zeptal se jej „kdo jest,“ načež Stefani odvětil, že se nazývá Jan Stefani, že teprv nyní přibyl do Varšavy co kapelník ke dvoru Jeho královské Milosti ještě s osmi jinými hudebníky.

„Posaďte se, drahý pane a povězte mně, proč jste tak pozdě přijeli? —“

„Zlá cesta přes Karpaty, rozličné nebezpečí, krvavé půtky s cikány, zdržely značně náš příjezd.“

„Jak to? — V tento čas jeli jste přes Karpaty do Polska?“ řekl udivený pán u stolku. „Vypravujte mně předce příhody své na cestě. Srážky s cikány — věru to muselo být zajímavé.“

Když Stefani vše co nejdůkladněji vypověděl, povstal neznámý a vážným hlasem pravil:

„Vykázali vám tu nejhorší cestu, mohli jste dříve a bezpečněji jinou stranou dostati se do Varšavy. Nyní ale jste již zde a proto bych Vás tedy žádal, abyste zítra přišli k mé sestře, choti kastelána krakovského.“

„Ale můj laskavý pane, my nesmíme bez vůle neb rozkazu královského nikam jíti.“

„Upokojte se,“ řekl s úsměvem neznámý vstav od stolku, „já to u krále vymohu“ a podav Stefanimu ruku, pravil: „budte zdrav a odpočiňte si mon chère.“

Stefani nyní v pokoji osamotněl a nevěděl jak si má rozmluvu s oným neznámým pánem vysvětlit. Jelikož slýchal o některých zvláštnostech u dvora Stanislava Augusta, domýšlel se ze slov neznámého: „Abyste zítra přišli k mé

sestře choti kastelána krakovského,“ že to snad předce sám král musel býti. Přicházející komoří potvrdil důminku Stefaniho, který se nad chováním krále nemálo podivil. Taková upřímnost a skromnost mezi králem a umělcem, působila blahodárně na Stefaniho. On nevěře sám sobě a zanícen jsa dobrotou i laskavostí svého nového pána, přál sobě co nejvřeleji, aby celé své žití službě jeho věnovati mohl.

VI.

Stefani započal okamžitě činný svůj závod co ředitel královské kapely, řídil hudbu v pokojích královských, uspořádal ve zvláště určených dnech koncerty, učil i připravoval orchestr k náležitému provedení slíčných mší Haydena i jiných skladatelů, v chrámech při službách božích, které obyčejně král se svým dvorem navštěvoval, anebo řídil operu při slavnostech v národním divadle odbývaných. Jsa kapelníkem přinucen byl Stefani častěji skládat příležitostné skladby, jako kantáty, jichž značnou část sepsal. Jeho činná mysl neznala odpočinku, neb mimo dvě vokální mše s průvodem varhan, složil i jednu orchestrální a mnoho úryvků výhradně pro foukací nástroje. Jeho polonézy, které se všude s oblibou ozývaly a jichž as sto napsal, honosily se zvláště pěknou instrumentací a pravým rázem hudby národní. Byly nejen v celé Polsce oblíbené ale i za hranicemi uznávali jejich cenu, takže mnoho boháčů, jenž své vlastní orchestry vydržovali, si je u samého skladatele objednávali.

Národ oblíbil si v onom čase nejvíce polonézy. Každý schopnější hudebník pokládal si za svou povinnost a největší zábavu, skládati polonezy, neb hudba jejich byla obecně přístupnější a shodovala se s jeho krasochutí; nejvíce pak rozšířila se po kraji kol Varšavy. Za času Stanislava Augusta skládalo se mnoho podobných tanců a povždy, jakmile se obzor politický v kraji zlověstnými chmůrami pokrývali počal, zanikali melodie slavné neb vážné a veselé, ustupující smutným a bolestným, právě tak jak osudy a pocity tížily klesající národ.

Jen ještě někdy ozval se pak polonéz divným rytmem vojanským. Jako před bouří na čisté lazurové hladině vodní lehce se houpající loďka, tak spokojeně a utěšeně plynuly dříve melodie z úst lidu. Leč chvíle tato netrvala dlouho! —

Koncem předešlého a počátkem nynějšího století vyjadřovaly všechny myšlenky skladatelů národních — tesknost, smutek, bolest. Polonézy Ogińského, které se ještě z onoho času zachovaly, jsou věrným obrazem oné doby bohaté, na vážné i smutné události. Polonézy tyto, ač bezúhonnými nazvány býti nemohly jsou předce pro hudebníka pro to zajímavé že mu poskytují příležitost blížeji seznati onu smutnou dobu, jak na mysl lidu účinkovala.

Tisíce takových polonezů a může být, že i mnohem lepších zahynulo buď v úkrytu neb bylo zničeno v rozličných končinách polské zemi. Velikou částku uschoval lid do své bohaté pokladnice národní hudby a bohdá je na dále v neskazené jejich prostotě pro potěchu i užitek jiných pokolení, přechovávat bude. Kdyby se mohly sebrati všechny polonézy

i z časů prvnějších jich tvůrcův, nevyklučíc Kurpińského Elsnera, Chopina a Josefa Stefaniho, jakou knihou, plnou duševních změn v rozmanitých dobách, mohl by již národ polský míti!

VII.

Pravili jsme, že se mnoho polských pánů hlásilo o polonézy Stefaniho. Mezi nimi byl jeden boháč, známý svým ohromným jménem a obezřelou správou nad záležitostmi finančními, v jejíž neomylnost národ velikou důvěru skládal; byl to druhý Kresus — bankier Tepper. Ten sobě zamluvil pojednou dvanáct výtisků. Když mu je Stefani osobně přinesl, vedl jej Tepper do své pokladnice. Z jedné zlatem naplněné skřínky, vzal dvě hrstě dukátů a vysypal je skladatelovi do klobouku. Náhodou či zúmyslně upustil několik dukátů na sedadlo. Skladatel chtěl se pro ně shýbnouti, leč bankier chytil jej za rámě a promluvil k němu:

„Zanechme to chudým.“

A hrábnuv znovu rukou do blýštícího se kovu, vyňal ještě jednu hrst plnou dukátů a sypaje je do klobouku pravil:

„Nermušte se z toho, příteli — já bankrot neudělám!“

Avšak nastojte! — Člověk tento s takou spanilomyslností, štědrostí a láskou pro věc národní platil umělci za jeho práci a vzdor tomu, že rozumně spravoval své záležitosti a tudíž znal i bohatství svoje, netuše nepříznivé události, které strašlivě krajem hýbaly, nedovedl se zalichotiti odvracující se od něj Štěstěně. Udělal nedlouho na to bankrot a nejen oni, kteří mu v slepé důvěře majetky svoje svěřili, ale i celému národu způsobil svým úpadkem bolestnou a na dlouho citelnou ztrátu. —

VIII.

Šťastně ubíhaly Štefanimu leta ve Varšavě! — On spolčil se nyní s duší i tělem s národem, který znal oceniti jeho schopnosti a duševní nadání. Roku 1782 se oženil a Bůh požehnal svazek onen četným potomstvem. Roku 1793 měl slaviti v celém svém žití nejslavnější dobu, o níž může toliko sníti umělec a skladatel.

Vojtěch Boguslawski nejčelnější ozdoba a podpora národního divadla, staral se nejvíce o operu a jeho zásluhou to jest, že mnoho nového neb klassického se na onom jevišti provozovalo. Jeho přičiněním uslyšeli Poláci tehdaž nejvčetnější opery jako „Troscatanka“ od Paisiella, „Unos ze Se-railu“ od Mozarta, „Azur“ od Salierého a. t. d. a mohli je vskutku umělecky provésti, avšak on práhnul obdařit divadlo polské nějakou národní zpěvohrou. Od roku 1778 t. j. od času prvního provedení Kamienského původní zpěvohry pod názvem „Nedza uszcześliwiona“ nevyskytla se ani jedna opera, jakou by sobě byl Boguslawski přál. Ačkoliv Kamieński, Gaetani a Wejnert k oblíbeným librettům ze života tamnějšího lidu vzatých, hudbu skládali, neopírali se předce o stanovisko národní hudby, takže vyjímaje jedinou zpěvohru „Zoski“ od Kamienského (text Szymanského) byla hudba jejich zpěvoher příliš kosmopolitická. Boguslawski cítil to dobře a ustanovil se na tom, onomu chybnému směru dáti jinší obrat.

Proživ svůj mladý věk mezi lidem krakovským, znal výborně jeho obyčeje i povahu a jak to paměť jeho připouštěla, stál onen lid před jeho očima. K tomuto obrazu přidružil se ještě předmět jiný t. j. život souseda, přirozeností i duchem od prvního se lišící — život Horalů. Z těchto dvou obrazů utvořil libreto ke zpěvohře. Mezi tamnějšími skladateli netroufal si nikdo napsati k tomuto textu hudbu, jakou by sobě byl Boguslawski přál. Kamienski zdál se mu těžký v pojmutí, chladný a v národní hudbě ne dosti sběhlý; Haetani, povahy její úplně neznalý a Wejnert lišil se ne mnoho od prvního. Jediný Stefani objevil ve svých polonézách, že by dovedl v směru onom pracovati a učinil pro národní hudbu více, než všichni tři jmenovaní. A vzdor tomu, že se Stefani osvědčil co rozumný hudebník, nemohlo se předce jistě očekávat, že má schopnosti napsati zpěvohru. Boguslawski puzen jednak láskou k dobré věci a snad i důvěrou v schopnost Stefaniho, svěřil mu svou nejmilejší a nejdražší práci. Stefani přijav ji, seznal nyní obtíže a spolu důležitost svého úkolu.

Obyčeje lidu krakovského a spousta jeho písní, známy byly veřejnosti a snadno tedy mohlo obecenstvo seznat i sebe menší odchýlku v povaze, prostotě a duševní stránce hudby tohoto lidu. Ačkoliv Stefani nedlouho žil v Krakově a v jeho okolí předce seznal náležitě morální stránku Krakovanů, neboť směr jejich písní porovnával s písněmi jiných národů a shledal, že se tyto s nimi ve všem různily. Hudba měla být textu přiměřena, tak jak si to Boguslawski představoval, skladatel měl živostí hudby, líčiti stránku duševní, a konečně rytmus a melodie musely býti nástroji hudebními tak vyjádřeny, aby neztratily svou pravou přirozenost a předce jednotlivým nástrojům přiměřeny zůstaly. — Jestli se Stefanimu toto obtížné a nebezpečné předsevzetí podaří, získá si zajisté slávu a popularnost; v pádu opácném propadne výroku vzdělaného i nevzdělaného obecnstva a mínění obecnému. Stefani započna s tlukoucím srdcem a velikým strachem onu práci, nedůvěřoval své vlastní paměti a schopnosti, a proto v prázdných dobách chodil pilně za město, by poslouchal melodie národní a podněcoval šumaře, aby mu nejrozmanitější z nich hráli. Občerstviv takto ducha svého v čistém pramenu národní hudby vracel se k domovu, zasedl k práci, uvolnil uzdu svému nadšení a plody jeho ducha vzrůstaly k bohatému užitku, jako pšeničné klasy na úrodné nivě krakovské. Jakmile klasy ony úplně uzrály, podal třesoucí se a jsa pln obavy práci svou národu, který jej pohostinsky do lůna pobratymského přijal. —

První představení „Krakowiaki i Górali“ 1. března 1794. způsobilo epochu v dějinách národní hudby polské.

Že Boguslawski šťastně i dobře dle místního národního žvlu zosnoval svůj dramát, tomu se zajisté nebudeme diviti. Narozen a vychován v Polsce, ztrávil nejpěknější leta svého žití v okolí Krakova, jež tedy dobře znal a miloval. Stefani ale rodem Slovan, avšak nedávno usazen v kraji Polském, nemohl důkladně seznámiti se s duchem lidu, jehož povahu měl nyní hudbou vyjádřit. Co však nedokáže umělec, jenž cítí v duši své touhu po vyšším povolání a opravdivost svého úkolu? — To se potvrdilo při prvním představení oné opery. Nadšení a zápal obecnstva odměnily práci Stefaniho dvojnásobně a

vitězství jeho bylo tak slavné a rozhodné, že dějiny hudby nám málo podobných příkladů předvádějí.

Jest nám líto, že se nemůžeme o opeře této šireji zmíniti; nenáleží to předně k směru tohoto článku a činilo by jej příliš rozvláčným. Abychom ale zcela nepřešli mistrovské dílo Stefaniho, uvedeme zde některé čelnější úryvky:

Krakowiak „Wyjźcie do nas panie Bartku, pan Pawel was prosi“ Polákům dobře známý z baletu „Wesele w Ojcowie“ poutá nás čilostí melodie jež charakterisuje tančící páry a k nim se družící družky. Jaká to přiměřenost v rytmu! Nám zdá se, že jako v zrcadle vidíme rozmarně tančící párky.

Dále ženský sbor, tklivá píseň při očepení: „Zosiu ach już cie traciemi. Jutro pania cie ujrzemy,“ po němž opět hbitý Krakowiak s mužským sborem nastupuje. Jak vděčně a dobře jest vše spořádané! — Jaká tu prostota, pocit a úhlednost! Ženštiny želi ztrátu věnečka, litují Zosiu, neb předvídají starosti, které budouci ženu a matku očekávají. Vedle toho chasníci považují změnu věnce na čepec, t. j. přechod ze žití panenského na život ženy se stránky veselé a povzbuzují je svým rozmarným zpěvem k tanci a bujarosti.

Což máme říci o slíčné písni „Świat srogi, świat przewrotny,“ již skladatel kavatinou nazval? Kdo ji nezná, kdo ji neumí, komu ona nebyla úlevou a hojícím balsámem pro skormoucenou a nešťastím zmitanou duši? — Taková melodie má více ceny, než některá dlouhá zpěvohra, v níž mimo efektní, obratné a vtipné kombinace neb vokální a instrumentální zvláštnosti, ani jeden vskutku pěkný motiv se nenalezá. Utvořit pěkný motiv, to jest takový, který sobě hned všichni oblíbí a on na dlouhý čas zobeční, jest bez odporu věc nelehká. Jest k tomu zapotřebí onen dar boží, bez něhož žádný rozum, žádný důvtip neobstojí: jest třeba, aby byl skladatel nadchnut! Každý hudebník ví, že musí býti při skládání nadšen a dostaví se snad nadšení na zavolání? — Jsou to chvíle řídké a důležité, neb od nich závisí sláva a zdar. — Kdyby byl Stefani jen tu jedinou píseň napsal, byl by již hoden ve cti, vážnosti a paměti na vždy zachován býti. Pěkná melodie předposlední písně v opeře: „Kiěj dziewczyno w mlodym wieku, swawolna sie czujesz“ jest všeobecně známá se slovy: „Wanda leży w naszej ziemi.“

Končice výpisy z práce Stefaniho, obrátíme úvahu pouze k melodiím. Melodie ony v šťastné době smyšlené, původně v duchu hudby národní zpracované a citem povaze lidu přiměřeným provanuté, s rozkoší a zápalem odevšech nejen přijaty ale i oblíbeny zůstaly. Rychlostí proudu elektrického proběhly města, šlechtické dvory, odtud zašly pod střechy světnic vesských, slovem všechny vrstvy našeho společenstva a v krátkém čase utkvěly v duši národa a staly se jeho majetkem. Lid má svůj zvláštní vkus, on nepřijme každou, třeba zúmyslně pro něj dělanou píseň za svou. Tak jako včelka opovrhne neužitečným třeba sebe krásným květem, sedajíc se zalíbením na malý nepatrný ale na med bohatý, tak i lid přisvojí sobě hudbu, jež se shoduje s jeho duševními poměry. Hudba Stefaniho povstala z lidu a lid ji opět za svou přijal, a v tom vlastně záleží její největší zásluha, že je to hudba čistě národní.

Žádná opera, vzdor tomu, že co do umělecké převyšovala „Krakowiaki i Górali“ nemůže se honosit tak skvělým výsledkem jako tato. Od r. 1794 až do r. 1846 neb do času posledního obnovení té zpěvohry, přijalo ji obecenstvo povždy se záplem, takže nejen v Polsce, ale v Petrohradě, kde ji

ponejprv Każyński se svou divadelní společností r. 1806 na hradě Petra Velikého provedl a nadočekávání velké obliby došel, napotom i v Moskvě a ve Vídni bouřlivě tleskáno hudbě, která měla pro tamnější obecenstvo mnoho nových vnaď.

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Hořovic. (Beseda. Divadlo.) Zpěvácký spolek „Slavík“ odbýval dne 22. listopadu 1863 druhou besedu pro přispívající údy, jejížto program byl následovní: 1. „Cikánka,“ ouvertura od Bálfeho. 2. „Čechové“ sbor od Wintra. 3. Deklamace. 4. Píseň. 5. „Zatykač“ sbor od Kuckena. 6. Solo pro housle. 7. Deklamace. 8. Píseň. 9. „Vltava,“ sbor od Procházký. Provedení besedy bylo přičiněním-se ředitele zpěvu a hudby p. Jos. Kulhového skvělé. Volené 3 sbory, které zajisté mnohých zkoušek ku tak dokonalému provedení potřebovaly, vypadly velmi dobře, začež se spolku všeobecné pochvaly dostalo. Jako při všech dřívějších besedách, nechyběla také tenkrát známá a oblíbená naše zpěvačka sleč. Kopsřova, kterážto svým příjemným hlasem a půvabným přednášením přítomné hosty u velké míře rozjařila. Největší obliby došla u nás poprvé slyšaná píseň: „Muž bez slzí,“ píseň od A. Melišové-Körschnerové, hudba od Záhořského, kterou nás výtečný bassista p. Nosek vřelým citem přednášel. Nemalé obliby došlo solo na filomenu, kterým se samouk p. Weiner vyznamenal, a poněvadž tentýž mladý člověk k hudbě velkou lásku chová, bylo by práti, by se mu častěji příležitost naskytla, své hudební vlohy zdokonalovati a brousiti. Konečně se musím ještě zmíniti o houslistovi Řešatkoví, který jsa od narození slepcem, v jakémsi ústavu Pražském takové dokonalosti v hudbě nabyl, že se s každým vědomým umělcem rovnati může. Kdož jej poslouchali, nevěděli, mají-li tuto neobyčejnou jeho paměť, neb hbitost ruky aneb ono citlivé vyluzování žalostných zvuků z mrtvého nástroje obdivovati. Jest-li že hudba slepce Řešatky na každého takový dojem učinila, jako na mne, tedy zvíťezil náš krajan dvakráte, jednou svou výtečnou hrou nad roztržitostí a podruhé svým nešťastným osudem nad lhostejností a netečností, neb on pohnul volky nevolky mnohého k outrpnosti. Po skončené besedě nastala taneční beseda v jednom, a srdečný hovor četných známých a přátel v druhém oddělení místnosti. V poslednějších vynikal zase náš host, p. Řešatka, jejíž přítomní hosté takřka oblehli, pouze jenom za tou příčinou, aby se každému příležitosti dostalo, tohoto nešťastníka umělce blíže seznati. Hovor a tanec trvaly až přes půlnoc, načež někteří zvláště vzdálenější hosté domů se odebírat počínali. Téhož dne dopoledne zpíval zdejší spolek v kostele poprvé Horákovu mši, která dobře vypadla, škoda jen, že posluchačstvo své zalíbení v chrámu Páně na jevo dáti nesmělo. Před 14 dny otevřeli naši ochotníci divadlo, tenkrát však překvapili obecenstvo docela novým jevištěm a novými dekoracemi. Hlavní gardina jest nejenom umělecky ale i důmyslně provedena; představuje totiž obraz allegorický. V předu po pravé straně stojí bohyně, představující historii, ježto záclonou mládeži děje starých předkův odhaluje. Po levé straně sedí ohromný český lev co věrný strážce národa. Z odhalené záclony vyniká starobylý přes šest století rozbořený hrad Waldék, jenž pouze asi 2 hodiny od města vzdálen jest. Výtečnou tuto práci konal dle doslechu malíř Jan Pokorný z Příbramských pasek, jehož bych pro solidnost svého umění vřelým divadlům ochotnickým doporučiti mohl. Nežli svůj dopis dokončím, dovolím si Hořovickému zpěv.

spolku skromničkou otázku učiniti. Před 4 měsíci byly nezávadné již stanovy spolkové novému výboru odevzdány, aby je podepsal a pak podepsané okresnímu úřadu ku zaslání na zemskou vládu odevzdal. Poněvadž ale stanovy ty hned v rukou prvního výboru uvázly, jak dlouho to tryati má, nežli se poslednímu výboru a konečně okresnímu úřadu dostanou?

Slavík Hučovský.

Z Jilového. (Zpěv. spolek.) Snad nikde není mezi údy zpěváckých spolků tolik různic a nevolí jako u nás. Kdyby jeden druhému nepravý ton opravil, již se tento naň durdí a jej osučuje. Nevole ty dostuply již tak vysoko, že mnozí raději ze spolku vystoupili, než by sváry ty poslouchali. Příčina hlavní nevolí těchto byla špatná organisace spolku, neboť dva, tři údové činili co chtěli, na čem oni se usnesli, to muselo býti, kdežto výbor po celý rok co spolek existuje, ani jednou pohromadě nebyl. Pročež není divu, že se některým tato oligarchie znelíbila a oni vystoupili. Během toho roku byly stanovy dvakráte od c. k. úřadů odmrštěny, poprvé že v nich stálo, že spolek bude užívati za znak zemského lva, podruhé, že byly nesprávně psány. Konečně potřetí, když jeden pan studující je na prázdninách správně napsal a zadal, přišlo povolení. Za tou příčinou byla dne 22. listop. t. r. nová volba výboru, 25. pak oslaveno založení spolku ráno mši sv. a večer besedou. Tu se vidíme nuceni, abychom údům zpěv. spolku našeho něco na srdce vložili. Předně, má-li spolek zářný býti, jest zapotřebí, aby údové jeho pravidelně k cvičení chodili a zvláště pak k produkcím. Dále aby hleděl jeden slabost druhého trpělivě sněsti a stane-li se mu křivda, aby raději oko zambouřil; pak aby výbor se častěji scházel a co ten ustanoví, aby bylo svatě plněno a žádný aby proti tomu nerýpal; konečně aby se učinila přítrž libovolnému vystupování a přistupování k spolku, jakž se to až do posud dalo. Bude-li to tak dále, jakž to až do nynější doby bylo, nikdy se nevydará u nás spolek ten a nutně se bude muset rozpadnouti. Pročež komu na zdaru spolku záleží, nechť dbá o to, aby spolek řádně došel opravy a organisace.

Z Brandýsa nad Labem dne 23. listopadu. (Slavnost cecilská a další činnost spolku „Bojana.“) (Svátek sv. Cecílie byl našim spolkem důstojně oslaven. Věren svého programu uspořádal „Bojan“ v sále Fettrově třetí svoji čtvrtletní produkci, ku kteréž na vzájem též i sousední staroboleslavský spolek representaci vyslal. Program byl následující: „Naše probuzení“ sbor od Lad. Procházký, „Dožij — dopij“ sbor od Jos. Berkmanna, deklamovanka („Já jsem Čech“) od Rubeše, „Co je láska,“ dvojsbor od Zöllnera, „Jarní“ sbor od Förchtgotta-Tovačovského, deklamovanka „Ženit nebo neženit“ od Rubeše, Národní písně, (Měla jsem holoubka a Není tu není) upravené od Veita a Poděbradská („Moravo, Moravo“) sbor upraven od Em. Vašáka. Ze stanoviska umění a vnitřní ceně jednotlivých skladeb obsírně mluvíti pokládám za zbytečno, poněvadž ony v těchto listech již často a důkladně oceňovány byly. Rázným sborem: „Naše probuzení“ rozjařená byla, ačkoliv ne velká společnost a dán jí hned z počátku ráz

srdečnosti a přátelství, který se po celou zábavu hudební i taneční zachoval. Deklamovánky, dvěma p. údy spolku zdařile přednášené líbily se vesměs, jakož i všecky ostatní skladby hudební. Jednoduchý ale nad míru něžný a významný sbor: „Jarní“ od Fö r c h t g o t t a uchvátil celé shromáždění tak, že každý se cítil oblažena. Vždyť jest v onom ze stanoviska esthetického docela bezúhonném sboru tak něžně vyslovena důvěrná naděje v krásnou budoucnost našeho národního žití, a komu nemá srdce zaplesat při slovech:

A ta lípa naše
bude zelená,
z větví mocných listí
nám na věnce dá,
Ajta vlasti plesej
usmívá se háj,
přijde jaro přijde,
budem míti máj!

Ano přijde jaro, budem zase míti máj! a proto ž pracuj každý poctivě, svědomitě a vytrvale na národu roli dědičné. Věda a umění, toť naše spasení, toť naše vítězství! Krácejte tedy Vy, zpěváci spolkové českoslovanští majíce stále vznešený a šlechtný tento cíl před očima, statečně, neohroženě a svorně za nim nenechávajice se žádnými ani překážkami ani protivenstvími odstrašovati, ne ochabujte v činnosti své a vězte, že sobě tím velké zásluhy získáte o drahou naši vlast. Kéž by všichni spolkové srdečně uvážili články z „Dalibora“: Slovo k zpěváckým spolkům o zpěváckých spolcích, kteréžto především zaslubují, aby se od všech údů ve všech spolcích čtly a aby se podle nich svědomitě spravovali. Odchýliv se bezděky od věci, vracím se opět k ní, doufaje že mně to ve zlé vykládáno nebude. Z přednosu sborů, pilně prostudovaných, přesvědčili jsme se ke své spokojenosti, že „Bojan“ obezřelým a obětavým řízením svého ředitele, jakož i neméně vytrvalostí a horlivostí svých údů nepopíratelně činí pokroky a to sloužíž mu k uspokojení a na pobídnutí k další plodné činnosti. Slavnost sv. Cecilskou jsme tedy důstojně, přátelsky a srdečně slavili. Nyní jest mi jenom ještě zmíniti se o ostatní činnosti spolku od doby posledního dopisu z Brandýsa. Dne 2. října účinkovali zpěváci spolkové „Bojan“ Brandýsky a spolek Staroboleslavský společně při průvodu s pochodněmi, jenž uspořádaly obce brandýská a staroboleslavská k uvítání Jeho cis. Vysosti velkovévody toskánského při jeho návratu z Ostrova. Dne 27. října poctil spolek milovaného svého ředitele jakožto v předvečer jeho jmenovin na důkaz své úcty a lásky zastaveníčkem.

Z Hlinska. (Slovútnému pánu —ý ve Slavoji a jeho učnosti p. Em. Veselskému, technikovi v Praze.) Dopis můj uveřejněný v čís. 30. „Dalibora“ zbudil pozornost p. —ý a p. Em. Veselského, onen nasadil oštěp svůj proti mě v „Slavoji“ č. 10, tento ráčil být tak laskav a umístil svůj nájezd v oznamovateli „N. Listů.“ Zpráva z města našeho v „Slavoji“ uveřejněná směřuje patrně proti zprávě mé v „Daliboru“ podané i proti pravdě. Poctivý referent ten již po druhé vystupuje v svém jasném směru a proto jsem morálně Vám zavázán, hájit výslovy dopisu svého a promluvit několik slov k rozumu tohoto p. —ý, je-li to vůbec možno, neboť by jinak snadno pro samou poctivost p. —ý nejvíce pravda mohla utrpět. — Vyvracet snad sadu za sadou onoho dopisu bylo by stejně nemístné jako nepotřebné. — Dotčený dopis oplývá nadšenou chválou našeho p. řed. kůru. Mluví o „neunavné pilnosti“, o „nešetření žádné píce při zjednávání vždy nových a důkladných skladeb“, vynáší dále „milý dojem, jenž se prováděním vždy precizním skladeb druhu jen lepšího v zbožných myslech zbuzuje“, v poslední době slyšeli prý jsme jen „skladby nové a vybrané“ atd. Nenapadá nám ubíratí slávy našemu p.

řed. kůru a zajisté s radostí neličenou uvítáme každý nový pokrok a každou známku rozkvětu naší hudby církevní, avšak nikdy se nenechá unéstí takovýmto ypsilonickým nadšením a vždy budeme tvrdit, že černé je černé i kdybychom měli získat zášť všech p. —ýů i jejich klientů. Nebudeme se zde šířiti o poměrech hudby církevní u nás, odkazujeme jednoduše k dopisu z H. umístěném v č. 33 „Dalibora“, s nímž v celém obsahu souhlasíme a z těch důvodů prohlašujeme nadšenou chválu p. p—ý. za tendenční lež a nepochopuji, jak při tolika poctivosti mohl tak hanebně prášit. Myslím, že také proti oné nemístné a snad ironické chvále se ctěn. p. řed. kůru slušně ohradí, důtku zaslouženou lhostejně nesnese, tím méně tedy může snéstí nezaslouženou chválu. My však ještě jednou tvrdíme, že nynější stav hudby kostelní u nás není takový jaký býval, jaký by býti mohl a jaký by býti měl, a dokud nám p. —ý nedokáže důkladně opak toho a dokud se sami nepřesvědčíme, že dobře byl o poměrech těchto zpravován, dotud nebudeme se káti a budeme stále tvrdit, že podstatná vina onoho úkazu leží v samém p. řed. kůru. Jeden důkaz toho podáme níže, ostatní uvedeme, bude-li p. —ý dokazovat opak našeho tvrzení. — Divili jsme se, jak nesmyslně umí p. —ý chválit, avšak haní-li, tu je teprv hrozný, a obětí této hany měl být náš zpěv. spolek. Se šíleností je sice marný boj, avšak tento bystrý sokol již nám odpustí, že ho upozorníme na jeho krátkozrakost. P. —ý nechtěl a přec chtěl říci: „I já jsem chasník, jenž by rád třeba zdarma na pohřbu „Svantovíta“ zazpíval. A proto psal tak, že by skutečně nemohl nyní dokázat, že věděl co psal. Že by „Svantovít“ k nájezdu tohoto p. —ý. odpověděl, pochybuji, snášelo by se to s tíží s jeho ctí, že já mu však odpověď nesmím zůstat dlužen, dokázal jsem v čele listu. P. —ý po různých důtkách milostivě sp. zpěv. udělených konečně, aby zase p. řed. kůru vynášel, vytýká zp. sp., že nepěstuje zpěv chrámový. Amicínku, chtěl jste tímto nájezdem posloužit panu řed. kůru, avšak posloužil jste mu velmi špatně, donutě mne, abych o tomto poměru zde obsírněji promluvil, abych pověděl pro č „Svantovít“ nepěstuje zpěv církevní. Že by zajisté v tomto oboru byl „Sv.“ velmi činný, kdyby nestávalo poměrův odporých, o nichž níže promluvíme, za to nám ručí jeho minulost, a pak osvědčená statečnost horlivého starosty spolku veleb. pána far. P. Petra Neděle. Již tyto okolnosti nadsvědčují, že zajisté jen z příčin veledůležitých se této své činnosti zp. sp. zřekl. Že „Svantovít“ této činností vydati se musel, zavinil opět jen horlivý p. řed. kůru et. comp. Žádám zástupce p. řed. kůru p. —ý, aby dokázal, že není pravda, že p. řed. kůru vyhrožoval vyhostěním Svantovítům a kůru, že neřekl, že je nepotřebuje; aby dokázal dále, že je lež, že nevytýkal spolku zpěváckému před svědky bez podstaty a důvodů zlodějství, že písemně ve vlastní knize spolkové tento nepotupil; že bez důvodů platných byl přinucen co místopředseda opustiti spolek. Až vše to nezvratně dokázáno bude, pak milerádi budeme souhlasiti s p. —ý, že „Svantovít“ bezdůvodně se vzdaluje pěstování zpěvu církevního; pak veřejně doznáme, že horlivost p. řed. kůru nezavinila neupokojivý zpěv na kůru a netečnost Svantovítů; do té doby však již musí p. —ý laskavě odpustit, že dotýčný nájezd se osměluji nazvati opět jen jej důstojnou sprostostí a poctivou lží. Chtěl jste moudrému jen napovědět, já bych vám rád dopověděl, avšak myslím, že jsem již zabýváním se s vámi bez toho dlouho zneužíval shovívavost ctěného obecnstva, jen tolik vám radím, aby jste podruhé obratněji chválil a obratněji haněl a aby jste měl také více šetrnosti k redakci veřejného listu a tendenčním lhaním jí nekompromitoval bezúčetně před obecnstvem, a mějte také více šetrnosti k p. řed. kůru a svou nemotornou chválou neprovolávejte nová nemilá mu osvědčení. — Ještě několik slov p. E. V., který byl tak laskav a nadati mi ráčil v listu veřejném. Díky vám, slovútný pane, že jste mne tupil, hanba by mě bylo, kdybych vámi byl chválen. Perfidnost vaše vás velmi dobře odporučuje za kandidáta pislinkářství, v oboru tom máte velkou budoucnost. Že

k vašemu dopisu neodpovím, jistě jste věděl, mám příliš mnoho šetrnosti k veřejnosti než abych takovéto špásy a kousky uličnické před ní vyrovnával. Kdybych vás příliš dobře neznal, duševní stav vaší veleučtenosti, tož bych již dovedl jiným způsobem vám odpovědět, ale nyní jest mi vás nesmírně líto, že máte mnohem méně šetrnosti k sobě než k cizím. Zároveň vám pro vždy oznamuji, že nemám chutě zamazanými se mazat a že nikdy více k žádnému nájezdu vašemu neodpovím. Na zdar!

Z Polné dne 23. listop. (Zpěvácký spolek. — Divadlo). Na dlouhý čas umlklo péro mé, abych mohl dáti zprávu o činnosti spolku našeho, který nyní předce z velkého omráčení se poněkud zotavuje. Bylo to lonského roku, když jsme se v „Daliboru“ č. 6, a jiných veřejných listech chlubili s naším nově vystaveným prostranným sálem, v nějžto jsme také ochotnické divadlo umístili. Neuplynul však ani rok a zuřivý požár dne 4. srpna, jakž z veřejných listů známo, zničil sál a vše, co se v něm nacházelo, totiž naše hudebniny, divadlo s celým příslušenstvím. Dne 22. t. m. konečně opět v nově vystaveném sále: byli jsme totiž před 3 nedělemi svoláni a výbor zpěváckého spolku nám novou volbu oznámil a na den 5. t. m. ustanovil. Zvoleni byli: Předseda pan H. Spinar, místopředseda pan stavitel K. Fiala, jednatel pan A. Klusáček, sbornistr p. Sequenc; výborové páni L. Klusáček, B. Novotný, Ad. Sadil, J. Valenta. Při této volbě bylo usnešeno na den 22. nastoupiti novou činnost při besedě, která se v skutku odbývala. Program byl následující: Proslov. Žárlivý basař, slova od Smitovského, hudba od J. L. Zvonaře. „Lásky touha“ od Nesvadby. „Vltava,“ od Vogla. „Návrat vojina,“ 10 sbor, pak následovaly ještě některé písně a deklamovánky. Zpěvácký spolek by byl tedy již v činnost svou vkročil, ačkoli mu na všem schází. Ale divadlo, to nevíme, zdali a kdy se zotaví, pohorelým také škodu divadelního spolku udalo, nedostalo se mu ani tolik podpory, aby se mohlo lešení postaviti. Naše obec jest chudá a má co dělati, aby to nejpotřebnější jako: školu, obecní dům a j. do pořádku uvedla, protož nelze se od ní nějaké podpory pro naše divadlo se nadíti. Přesvědčení však jsouce jak ochotnická divadla vše dobré podporují, umínili jsme si slavné ředitelství ochotnických divadel takto žádati:

Draží bratři!

Naš spolek divadelní zhyne a ona krásná podpora všeho dobrého, usne u nás snad na dlouhý čas, jestli-že nějaká pomoc od jinud nepřijde. Doufáme, že Vy, draží bratři dost malou část z jednoho divadelního představení co obět na oltář naší Thalie položíte, bychom zase pro zdar naší drahé vlasti tak jak dříve blahodárně zároveň s Vámi účinkovat mohli.

Jmenem celého spolku

B. Novotný.

Z Kyšperka. (Beseda). Dne 22. listopadu b. r. byla u nás první hudební a deklamatorní zábava ku prospěchu pohorelých ve Vysokém Mýtě odbývána, při které několik pánů z vůkolí účinkovalo, z nichž se pánové Theodor Tomášek z Prahy a A. Pazourek, učitel z Bartošovic nemálo vyznamenali. Po každé přednášce byla hlučná chvála od přítomných hostů provolávána, a úplná spokojenost projevena slečnám A. Menclové a M. Ledrové a p. K. Petříku za jejich zdařilý přednes, též panu Nahlikovi, řediteli hudby, slušno úplnou pochvalu vzdát, neb byl výsledek celé zábavy neočekávaný.

Kronika zpěváckých spolků.

* * * Zpěvácký spolek Ledčský pořádal dne 22. listopadu 1863 v hostinci na Počtě pěveckou a hudební akademii, jejížto program byl následující: 1. Ouvertura ze zpěvohry „Don Juan“ od Mozarta. 2. „Slib,“ sbor od Kickeny. 3.

Doklamace. 4. „Retormátoři“, sbor od Kreuzra. 5. „Slza,“ arie s průvodem houslí od Gumberta. 6. Deklamace. 7. „Hlahol,“ pochod od Procházky. 8. Ouvertura z českých národních písní od Tittla.

Z Prahy.

— Ferd. Laub účinkoval dne 29. listopadu v koncertě hudebního spolku v Olomúci. Přednášel koncert pro housle od Mendelssohna-Bartholdyho a fantasie „Othello,“ od Moravana H. V. Ernsta s nejskvělejším výsledkem.

— Naše krajanka sl. Ch. z Tiefensse prodlívá nyní v Lipsku, kde bezpochyby v koncertě vystoupí.

— Zábava „Umělecké Besedy“ dne 18. listopadu v sále Konviktském, zařizena zvláště na počest 30letého jubilea divadelního, jakž slavil v těchto dnech p. J. Kaška. Společnost sešla se velmi četně: byl tu mnozí spisovatelé, umělci divadelní, hudební a četní jiní hosté. Program zábavy byl velmi rozmanitý. Počalť ouverturou z opery „Josef a jeho bratři“ provedenou od údu hudebního odboru „Um. Bes.“ Na to přednesla slečna Malá významnou báseň, složenou na jubilanta pana Kašku, jež s pochvalou byla přijata. Jednatel „Umělecké Besedy“ pan JUC. Sklenář podal p. Kaškovi skvostný stříbrný pohár, dar to „Um. Bes.“ krátce k němu prvé promluviv. P. Kaška děkuje srdečnými slovy za čest sobě mnohými spůsoby prokazanou, odmítá ji od sebe, přičítaje zásluhu zvěčnělému svému příteli, nezapomenutelnému Jos. K. Tylovi, jenž první znítíl v něm lásku k umění dramatickému, v němž vytrval již po třicet let. Jemu provolává tudíž „Sláva“ i děkuje opětně za všeliká vyznamenání. Po tklivém tomto intermezzu pokračuje se dále v rozmanitém programu. Sl. Millerova a Macháčková, pánové Lukes a Bláha přednesli nový čtvero zpěv od Dra. Procházky: po nich zpívali ještě sola sl. Procházka, sl. Zawiszanka a p. Bláha, paní Pešková s obvyklým rozměrem přednesla českou humoristickou deklamaci (Saphierův „Sololustspiel“). Zvláštní novinkou byla hra violinisty p. Auera, Uhra, jenž hrál s nevšední rutinou skladby Vieux tempsa a jednu Rhapsodii. Veškeré produkce tyto ukončeny jsou pěkně humoristickým „Koncertem v Kocourkově,“ provedeným od údu „Um. Bes.“ První tato měsíční zábava „Um. Bes.“ zdařila se hlavně péčí p. Chramosty zúplna a počala důstojně řadu zábav příštích. Společnost bavila se velmi živě, téměř až do půl noci. Od české divadelní společnosti pana Standery v Prostějově došel telegram, v němž srdečně „Na zdar“ veteránu divadelnímu, p. J. Kaškovi provolává.

— Ředitelem německého divadla stal se pan Wirsing, posud ředitel divadla Lipského.

— Odbor literární „Besedy umělecké“ odbýval předevčírem poprvé v nových místnostech „u Jeruzalema“ týdenní schůzi, v nížto hlavně byla vykonána volba nového výboru. Zvoleni jsou pp. Hálek, Chramosta, Hof, Vilímek a Nápravník, za jejich náhradníky pak páni dr. Kraus, Fr. Schwarz, Neruda, Pfleger a Janda. Též zvolen pro volby v nastávající valné hromadě zvláštní výbor volební sestávající z redaktora dr. Eduarda Grégra co předsedy, pak pp. Jandy a Schwarze. Nová místnost besední jest s právě uměleckým vkusem bohatě a krásně vyzdobena; beseda má taktéž již své vlastní nové piano. Členové besedy umělecké scházejí se nyní denně v hlavním sálu, kdežto odborové a komise v poboční místnosti zasedají. Přátelé umění besedy umělecké budou k návštěvě místnosti spolkových zvláště pozváni.

— Vlastenecký malíř p. Hellich, chvalně známý svými uměleckými výtvy v oboru malby církevní, pracuje nyní na větším díle, k čemuž si za předmět obral ideální obraz na parnasu. Měli jsme příležitost spatřiti karton obrazu tohoto a můžeme dle toho tvrditi, že pan Hellich dílem tímto vlastenecké umění naše zajisté nemálo obohatí a pověst svou co jednoho z přednějších nyní žijících umělcův českých na novo utvrdí.

— Páně Melišův v článku „O vývinu písní česk.“ v letošním „Daliboru“ obsažený přináší „Süddeutsche Musik-

zeitung“ v Mohuči čís. 46 v německém překladu čtenářům svým. Vůbec musíme se o těchto německých novinách chvalně zmíniti, že si všímají svědomitě zájmů našich hudebních; neboť přinesly již mnohé články o hudebním ruchu a snažení v Čechách, které z „Dalibora“ vyňaty byly, jmenovitě články o Tůmovi a Brixím o Führerovi, o Krovovi, Albertovi atd.

— Valná schůze „Besedy umělecké,“ jenž se včera večer v zasedací síni Staroměstské radnice odbývala, byla velmi čteně navštívena a vyznačovala se zvláštní živostí v agitování mezi přítomnými členy pro tu neb onu kandidátní listinu. Po šesté hodině zahájil schůzi předseda pan rada Wenzig návrhem, aby se pro rozsáhlost voleb, jež se konati měli, dříve k volbám těmto přikročilo, mezi skrutinováním pak aby čtena byla zpráva jednatelská, svědčící o činnosti Besedy umělecké v uplynulém roce. Návrh tento byl přijat a pokročeno k volbě předsedy, místopředsedy a jednatele, když pak ve vedlejších pokoji někteří pánové skrutinováním se zaměstnávali, četl posavadní jednatel besedy pan Sklenář důkladně sestavenou jednatelskou zprávu. Abychom zde neopakovali, co obecnstvu našemu o činnosti Besedy umělecké již z četných zpráv našich dobře známo jest, vyjímáme ze zprávy této následující: Správní výbor odbýval v době od 9. března do 30. listopadu t. r. 22 řádných schůzí, v nichž se o zájmech besedních platná uzavření činila. Členů čítala „Beseda umělecká“ v tomto roce 359, z nichž 9 jest zakladatelů, 213 umělců, do tří odborů rozdělených, a 137 přátel umění. Z umělců náleželo 56 do odboru výtvarného umění, 31 do odboru hudebního a 76 do odboru literárního. Úmrtím ztratila „Beseda umělecká“ jen jednoho člena p. prof. Skuherského. Výkaz jmění jest následující: Příjmy „Besedy umělecké“ obnášely 2.098 zl. 60 kr., vydání 1.081 zl. 5 kr., z čehož vybývá na jmění spolkové 1.017 zl. 55 kr., k tomu přičítá též sluší na nezaplacených dosud příspěvcích 835 zl. O výstavě Lessingova obrazu Husa jest ve zprávě té podotknuto, že výstavu tu navštívilo 14.000 osob, přijato pak bylo 3.131 zl. 90 kr.

Na konec zprávy vysloveno bylo přání, „aby beseda umělecká soustředila veškeré umělce české a aby požívala podpory spojených s nimi přátel umění a těšila se přízni celého národu.“ Po zprávě jednatelské četl se výsledek výše uvedených voleb, při nichž 105 hlasovacích lístku odevzdáno bylo. Zvoleni jsou za předsedu besedy umělecké opět pan rada Wenzig 104 hlasy, za místopředsedu dr. Jan Ev. Purkyně 104 hl. a za jednatele dr. Jan Kučera 60 hl.

Při volbě jednatele obdrželi pan Barák 30 hl. a pan Hof 12 hl. Zvoleni pánové vyslovili se na to, že volbu přijímají, při čemž zároveň pan předseda odstupujícímu správnímu výboru děkoval za podporu, kterouž tento jemu v činnosti jeho vždy poskytnul. Pan Schwarz děkoval na to jmenem všech členů, panu radovi Wenzigovi, který, ač jeden z nejstarších členů, předce s mladistvou silou o zdar besedy umělecké se vždy zasazoval. Na slova tato svolalo shromáždění předsedovi hlučné „Sláva,“ a přikročilo k volbě správního výboru. Zvoleni jsou: Z odboru pro výtvarné umění: pp. František Čermák a Jan Bělský 104 hlasy. Z odboru hudebního pp. J. L. Zvonař 63 hl. a Bedřich Smetana 103 hl. Z odboru literárního pp. Vítězslav Hálek 56. hlasy a Jos. Chramosta 98 hl. Z přátel umění pp. Edvard Eckel, úředník při spořitelně, 103 hl. Jan Eisenhut, obchodník, 102 hl. Jos. Novák, kněhkupec, 71 hl., J. Podlipský, Mdr. 71 hl., Jaroslav Kotovic, JUDr., 63 hlasy a Kučera, JUDr., 91 hlasy. Za rovisory účtů zvoleni byli téměř jednohlasně pp. Švanda ze Semčic a Drahorad. Po volbě šesti náhradníků správního výboru, jimiž zvoleni pp. Schmitt, Procházka, Hof, Rubáš, Starý a Svoboda, pak pokladníka p. Nováka a nerozhodnuté volbě účetníka besedního, kde se totiž hlasy rozdělily mezi pp. Ekla a Eisenhufa, prohlášena jest o ¼9 hod. večer schůze za skončenou.

— Koncert pana Lea Liona, žáka to Alex Dreyshoka a nyní učitele na jistém hudebním ústavě v Berlíně, jenž se dne 29. listopadu v sále konviktském odbýval, těšil se sice ze značné návštěvy, avšak výsledek p. koncertisty nebyl takový, jaký jsme očekávali. Především ho musíme upozornit, že posuňky, které při hře své dělá, nepřispívají k tomu, aby ho obecnstvu co pravého umělce poznávaly; dále zdá se nám, že jeho úhoz nenabyl od té doby, co jsme ho naposled slyšeli, na uhlazenosti a jemno-pružnosti a konečně nemůžeme se vždy s jeho pojmutím skladeb jako na př. komtetta od Schumanna shodnouti. Že p. Lion znamenitou technikou obratnosti vyniká, že i své skladby u p. velké trio pro housle cello a piano s úspěchem přednáší, nedá se upříti; za to však nezdá se míti rutinu u doprovázení pěvců, což zvláště při zpěvu sl. Brennerové patrně do očí bilo. Pan Lion hrál též nocturnu Fis od Chopina, gavottu od Bacha a pak své salonní skladby, nocturnu E, Les cloches au matin a Souvenir de Vienne s výsledkem, jenž se zdál zadost učiniti obecnstvu.

— Ve schůzích správního výboru „Besedy umělecké“ dne 4., 9., 16 a 28. listopadu t. r. přijati jsou členové noví: zpěvácký spolek plzeňský „Hlahol,“ jenž vyslovil přání, by sbratření zpěváckí spolkové českoslovanští co členové do „besedy umělecké“ vstupovali; dále pp. J. V. Figar, J. E. Folkmann, V. R. Masner, A. Pavlovský, V. Maršner a K. Nácovský. — Pan Příbík, učitel na Prosíku, daroval 3 vlastnoruční listy Jos. Jungmanna a 1 Hankův, p. Trenkwald 5 knih, začež se jim veřejně vyslovují díky. Pan J. Linhart nabízí olejový obraz od Karla Dolce pro výstavu, dopis odevzdán komisi dotýčné. — Přednášky veřejné proti platu nejsou povoleny Besedě. Oznamí se úřadu, že se tuto zimu 6 esthetických čtení uspořádá bez platu a pouze pro členy. — Zakoupeno piano od Sedláčka za 300 zl. — Návrh ohledně uspořádání 3 koncertů abonentních ve prospěch „Besedy umělecké“ odevzdán komisi zvláštní, taktéž návrh ohledně výstavy starožitností. — Najat nový byt pohodlný v ulici Liliové v domě p. Štause od Jiří 1864 za ročních 500 zl. Dále se stala všeliká opatření ohledně výstavy Lessingova „Husa.“ V poslední schůzi (dne 28. listopadu t. r.) vyřízena zpráva jednací. — Výbor uváživ, že byl zvolen v 1. hromadě, kde se členové spolku ještě neznali, a že od té doby počet členů hojně se rozmnožil, usnesl se jednohlasně, že o valné hromadě hodnosti co výbor se vzdá, což oznámeno též všem třem odborům s vyzváním, by nové výbory ještě před valnou schůzí výboru správnímu oznámili. K valné hromadě dne 30. listopadu ve velké zasedací síni radnice staroměstské sestaven program tento: 1. Zpráva jednatelská, 2. volba revisorů účetních, 3. volba starosty, jeho náměstka a jednatele, jakož i správního výboru v plném počtu 12 členů, 4. volba náhradníků. Dá se tisknouti 400 exemplářů seznamu všech členů dle odboru v pořádku abecedním. Inventář Besedy se nemohl sestaviti, poněvadž jej všichni odborové nepodali. — Návrh 20 členů odboru literárního na zvolení tří členů čestných zamítnut, poněvadž správní výbor v jedné dřívější schůzi své na tom se ustanovil, že čestných členů nenavrhne, a poněvadž dle stanov toliko správnímu výboru návrh takový přísluší, pak také z příčiny té, že návrh podobný z ostatních 2 odborů nepodán, jižto sdílí náhled správního výboru, že není náhled takový dosud na čase. — Návrh komise ohledně zařízení jednatelství na venkově, o změně stanov, uspořádání slavnosti Shakespearovy, vydávání časopisu a zařízení školy dramatické, zábavy o Sylvestru, volby komise, o vypracování domácího pořádku pro místnosti „Besedy umělecké,“ vyřízení účtů z poslední zábavy v Konviktě, jakož i uzavření ohledně klíčnicka ponechává se novému výboru správnímu, poněvadž všechny tyto návrhy z větší části teprv jej došly, když dosavadní výbor činnost svou již končil a jednací zprávou i výročními účty zcela zaměstnán byl.